

YOUR WAY OF *life*'S

ZEILWOORDENBOEK

BY JET

“Ehm, Jet, hartstikke leuk, die verhaaltjes van je, maar ik begrijp er af en toe geen moer van! Fuik? Genua? Fender? Kan je niet een verklarende woordenlijst aanleggen of zo?”

Mmm. Ik ga stukjes publiceren over watersport en mijn editor in chief is een landrot. Woont midden op het continent en kent water alleen maar uit de kraan. Of uit de sloot. Maar in een sloot is het nou eenmaal lastig zeilen, en hoewel ik ook schrijf over mijn haven, over de mensen in die haven, als ik eerlijk ben moet ik toegeven dat veel van mijn verhaaltjes zich inderdaad afspelen op mijn boot, en ja, dat is nou eenmaal geen P&O Ferry maar een heuse zeilboot. Negen meter en met een B label, dus ik mag er mee de zee op. Nee, de grote oversteek richting Carribean zou ik er niet mee wagen. Het is maar negen meter. Ik ken golven die groter zijn.

Maar een verklarende woordenlijst? Dat gaat wel ver. Ik zeil namelijk al sinds ik vier ben. Ik kon eerder zeilen dan fietsen. Om nou al die termen uit te leggen is een beetje vergelijkbaar met aan U vragen of U even de theorie achter het fietsen wilt leggen. In het Ghanees. En dan graag zo dat de Ghanees in kwestie niet omvalt als hij opstapt.

Een poging. Maar ook niet meer dan dat.

Er bestaat een aantal soorten boten. Of schepen, daar is men het niet over eens. Nee, het is niet hetzelfde, een boot of een schip. Het is de stoomboot van Sinterklaas, niet het stoomschip. En een rubberschip bestaat ook al niet, net zomin als een onderzeeschip. Volstrekt arbitrair, dat dan weer wel. Binnen die groep bootjes en scheepjes is de variëteit enorm. Zo heb je de open zeilbootjes, onder het grote publiek nog wel een beetje bekend omdat we daarmee in de Olympische spelen leuk mee kunnen doen, en aan de andere kant van het gamma de serieus grote jongens, die van de Volvo Oceaan Race. Voor het een voel ik me te oud en voor het ander heb ik het geld niet. Ik vaar dus in die klasse waarvan er in Nederland een paar honderdduizend rondvaren: Jachtjes. Binnen die vloot is er wel weer een onderscheid te maken uiteraard. Zo heb je de echte oudjes, platbodems, die droog kunnen vallen (lees: de boot overal kunnen parkeren ook al is daar over twee uur geen water meer) en de klassieke jachten. Deze groep is soms van staal, maar vaak van hout. Wat voor hout? Onderhoud. Die platte bakken hebben vaak bruine of donkerrode zeilen en worden daarom ook wel de bruine vloot genoemd. Hoewel dat ook kan liggen aan de favoriete drank van deze groep watersporters: koffie en na vaartijd lokale kruidenmixjes als Muidens schipperbitter en Berenburg.

Klassieke jachten hebben dan weer wel een kiel (stuk gietijzer wat een end het water in steekt waardoor het moeilijker wordt om de boot om te laten vallen, maar wat ook knap in de weg kan zitten als je je bestemming ziet liggen. Heel irritant als je Zierikzee bijna aan kunt raken maar toch nog drie uur om moet varen omdat er twee meter uitsteeksel onder je boot hangt en er voor Zierikzee een zandbank ligt waar maar een meter water boven staat...)

Veel van die klassiekers hebben een bouwjaar van voor de tweede wereldoorlog, en waren van hout, dus er zijn er aardig wat opgestookt. Gelukkig werd er in de jaren zestig een nieuw soort materiaal ontwikkeld, wat bij uitstek geschikt bleek om bootjes van te bouwen: polyester. Met zulk modern materiaal ga je uiteraard niet een platbodem bouwen,

nee, scherpe jachten. Met een spitse voorkant dus, en afhankelijk van de ontwerper lang en smal of kort en breed. In die categorie valt ook mijn 'Diricawl' : classic plastic. Een ontwerp uit de jaren zeventig, veel zwaarder en steviger dan ze nu bouwen, maar een heerlijk ding. En ja, ik noem alle moderne boten, die opgebouwd zijn uit nog modernere materialen, dus nog dunner en dus lichter, uiteraard ook Tupperware. Ik moet uiteraard wel een beetje trots zijn op mijn bootje.

Een bed heet een kooi, tenzij het het dubbele bed aan de voorkant is, dat is de punt, of het veel te krappe bedje achterin, dat is de hondenkooi. Waarschijnlijk omdat je het je hond nog niet zou gunnen om daar te moeten liggen, hoewel dat dan weer niet rijmt met het feit dat het bij mij aan boord vechten om dat plekje is. Wij zeggen dan weer dat dat is omdat je dan met je neus vlak bij het luik (dat is de ingang van de boot) ligt, want verder is het op zo'n bootje natuurlijk een bedompte zooi als je daar met een man of zes ligt te pitten. Een keukenblokje heet een kombuis, wat een heel groot woord is voor een hoekje van de boot waar je niets kwijt kan. De hele binnenkant van de boot heet overigens de kajuit, hoewel ik het eens 'de woonkeuken' heb horen noemen, wat ik ook wel een aardige vond. Buiten heet het dan weer de kuip. Althans het deel waar je kan zitten, achterin, de rest is dek. Hoewel de zijkan-ten dan weer gangboord heten. Verrek, het is inderdaad best ingewikkeld!

Bakboord is links en stuurboord is rechts. Dat is puur logica om dat zo te noemen, want zo blijft de rechterkant van de boot altijd de rechterkant, welke kant je neus ook op wijst. De voorkant is de boeg, de achterkant de spiegel, en als daar ronde buizen van RVS op zijn gemonteerd heet dat aan de voorkant de preekstoel en aan de achterkant de hekstoel. Geen idee waarom het een 'stoel' genoemd wordt, want echt lekker zitten je billen niet op een rond buisje met een diameter van 25 millimeter, maar goed.

Touwen hebben we niet aan boord. Met touwen bindt je iemand vast. We hebben lijnen, vallen, schoten en landvasten. Met een landvast maak je de boot aan het land vast, een schoot is een lijn waarmee je een zeil aantrekt, en als je een val losmaakt valt datzelfde zeil naar beneden. Dat is dus niet moeilijk. Het meest betrouwbare zeil aan boord is de diesel, die doet het altijd, tenzij je weer een landvast overboord hebt laten hangen, want de schroef van die motor is heel snel in staat zo'n lijntje op te rollen. Daar wordt de motor overigens wel moe van, dus dan stopt deze ook acuut met werken.

Als je aan gaat leggen, dan is het handig tussen de boot en de wal een kussentje te hangen. Uw auto heeft toch ook een bumper? En het is niet alsof uw auto last zal hebben van zijwind als die eenmaal staat. Dat je auto tegen de stoep gaat staan schuren... Om dat schuren te voorkomen hangen we tijdens het parkeren, wat we aanleggen of afmeren noemen (en pas op, als u het aanmeren noemt is dat om een of andere reden heel erg fout) fenders op. De Nederlandse naam voor die luchtkussens is stootwil. Nee, ik weet ook niet wat er mis was met stootkussen. Die maak je dan weer vast aan je zeereling, een grootse naam voor een vijf millimeter dik staaldraadje wat zou moeten voorkomen dat je van het dek af valt. Het is ongeveer zo hoog als een tuinhekje, dus echt helpen zal het niet, maar het is verplicht als je de zee op wilt. Dat ophangen van een fender doen we natuurlijk ook niet met een ge-woon knoopje, want knopen zitten aan je jas. De knoop die je in je veters legt is een

oud wijf, en de strik is dan een slipsteek. Oude wijven zijn verboden aan boord, behalve je grootmoeder. Een knoop is een steek. En nee, niet op plassen. Steken en knopen heten samen schiemannen. Splitsen hoor daar ook bij. Dat zijn een soort permanente knopen.

In het water liggen fuiken, dat zijn visnetten, en korven, die je niet mag oppikken maar mocht je toch in de verleiding komen dan zitten er vaak lekkere kreeften in. Fuiken en korven zijn onverlicht (en vaak illegaal), in tegenstelling tot boeien, die weer vaak wel een lampje hebben. Boeien geven aan waar je kan varen. Buiten de lijn van de boeien worden het aantal centimeters onder je kiel (dat stuk gietijzer, wel op blijven letten hè) niet meer gegarandeerd. Boeien worden met wedstrijden vaak gebruikt als iets waar je omheen moet. In jargon: de boei ronden. Dat haal je wel, of niet, of net niet, of als je dan een beetje met de wind speelt en je goed kunt sturen, net wel. Ingewikkeld spelletje hoor, dat zeilen. Ik zal u niet vermoeien met alle voorrangsregels maar in de basis: beroepsvaart gaat voor alles (zijn ook meestal vrij groot en van een materiaal dat niet meegeeft), zeilers gaan voor motorboten en als je de zeilen dan over bakboord hebt staan ben je spekkoper, want dan moeten de andere zeilers weer voor jou uit de weg. Maar; en dat is een belangrijke: je neemt je voorrang niet, je krijgt het. Of niet en dan ga je roepen. De middelvinger uit het verkeer blijft achterwege, we zijn een beleefd volkje als watersporters.

Pfff, ik begrijp het zelf nog amper. Zullen we er een rubriek van maken?